

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

2. §. Vreese van daeghelijcksche sonde.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

hadde begaen, ende als versekerde, dat sy noyt daer in vallen, maer hoe langher hoe meer in sijn vrienttschap veruorderen soude. Welcke waerschouwinghe soo beduydelijck was, dat JOANNA inde selve volle ruste ende voldoeninghe konde vinden. Dit sy ghenoegh vande vreesse der dootsonde.

II. §.

Vreesse van Daeghelijcke-Sonde.

DE vreesse ende af-keer die sy hadde van de daegelijcksche sonde, was in ghelijckx overgroot: want sy oock de minste ghebreken, die Godt mis haeghen, even eens vreesde, als andere vreesen de meeste. De besondere kennisse van de verheventheyt Godts verthoonde haer klaerlijck de leelijckheyt vande alderminste fauten ende misdaeden; ende sy achter-haelde door besonder licht, met het welck haeren gheest bestraelt was, de ghebreken, die van andere niet bemerckt en worden. Ghelijck-men in een kamer die van de straelen der Sonne verlicht wordt, kleyne straeltjens siet, de welcke buyten dat licht niet ghesien en worden: alsoo siet een Godt-vreesende siele haere vlekken ende fauten, die andere min-Godt-vreesende niet en mercken. Dierghelijcke ghebreken in haere siele bevindende, beklaghde, ende strafte sy de selve even eens, als oft sy groote sonden bedreven hadde. Sy beweende van jonghs af haere gemeyne fauten, oock met traenen, ende in eenighe kranckheydt ghefallen zijnde, en was sy niet te stillen, voor dat sy haere schuldt aen den Biecht-vader, over de selve, ghesproken hadde. Sy be-

be-

beklaeght menighmael in haer schriften, haere wereltsche manieren van kleedinghe (al en waren die niet lichtveerdigh gheweest,) uyt vreesse van daer door iemant ontsticht te hebben, 't welck nochtans buyten haer meyninghe was.

Gemerckt dat haren Broeder sijn leven ende sijn huys-houden qualijck aenstelde, gelijk aen geheel de Stadt van Ruremonde bekend was: wierdt haer eens gheseyt, datse wel vremde fonden in't bestieren van dat huysghesin konde begaen: waer door sy niet weynigh beroert en wiert; ende ondersocht; met alle neerstigheyt, of sy alles aengewent hadde 't gene dienstigh was, om hem tot een godtvruchtigh leven te brenghen, ende ten vollen wel te besorghen al, wat dit huys-houwen aengongh. Ende alhoe-wel sy in haer gemoet niet en vondt, waer in sy soude misdaen hebben, heeft evenwel de vreesse van vremde fonden haer naemaels met diepe suchten doen seggen: *O mijnen Godt! liever duysentmael sterven als oock met de minste vremde sonde u te vergrammē.* Om meer verskert te zijn, of sy dies aengaende, iet misdaen hadde, als sy haren handel aen den Biechtvader kennelijck maecte, onder-vraeghde sy sorghvuldelijck, oftse haer in alles naer behoorte ghequeten hadde: want sy oock perijckel vreesde, daer geen perijckel en was.

Sy vreesde het ydel behagen als een gheestelijcke dieverye: ghemerckt dat dese sonde Godt be-rooft vande eere, ende glorie, die hem toe-komt. Desen vyant hadde sy altijt voor ooghen, om niet overwonnen te worden: maer besonderlijck als sy eenighe verholentheden van het geestelijck leven aen andere openbaerde. Wel wetende, dat den duyvel, in dierghelijcke ghefallen, door verydelin-
ghe

ghe, oock vrome sielen doet stronckelen, die hy in andere gelegentheden niet wel overwinnen en kan.

Sy hadde eens uyt liefde eenighe besondere ende verhevender geestlijke onderwijnsingen aen hare Dienst-maert voorgehouden: die desen Hemelschen schat terstont mededeelde aen verscheyde kloosters, verklarende al wat sy van hare Juffrou gehoort hadde. IOANNA, dit verstaende, wiert seer benauwt: denckende dat dese Religieusen, hier uyt goet ghevoelen van haer konden scheppen, daer sy nochtans anders niet en wenschte dan voor de boosheyt self ghehouden te worden. Dese benauwtheyt dreef haer naer de Kercke, al waer sy inde teghenwordigheyt Godts rijpelijk ondersocht het grondigh opficht, van't ghene sy aen hare Dienst-maert verklaert hadde, maer hoe scherp-siende dat sy was in hare ghebreken t'achterhalen: en kost nochtans niet bevinden, waer in sy Godts eere soude bestolen hebben. Sy verweckte in haer selven grooten afkeer vande ydele glorie, ende wiert soo ver ghedreven om dese sonde te schouwen, dat se wenschte als een uytfinnigh mensch lancks alle de straten verjaeght, met slijck ende steenen gheworpen, ende vande honden verscheurt te worden. Welcken wensch in hare Siele soo levendigh werckende was, dat-se haer aldan even eens ghevoelde, als of sy met'er daet aldus onthaelt gheweest hadde. Dese inbeeldinghe gheeyndicht sijnde, en wilt sy niet hoedanighe danckbaerheydt dat sy aen Godt soude kunnen bewijzen, over de wapenen die sy door dese verbeeldinghe ghekreghen hadde, om te strijden teghen dat helsch monster d'ydel glorie: want sy gheensins en twijfelde, of dit was haer toeghesonden van Godt, tot klaerder kennisse van

Y

haren

haeren ellendighen Niet, ende van dien oneynde-
lijcken Al.

Gemerckt dat het perijckel van ydel glorie meer
der is, hoe de faecken die men aen een ander opent
verhevender sijn: soo gevoelde sy noch veel meer-
deren strijdt, om de goddelijcke jonsten, die sy in
haer Siele ontfongh, aen den Biecht-vader kenbaer
te maecken, namentlijck als tusschen haer ende Godt
iet verhandelt wiert, dat uyt nemender was.

Haer wiert vanden Biecht-vader belast rechtfin-
nige verklaringe te doen vande verlichtinghen, die
sy kreegh, ende vande verholentheden die sy van
Godt verstant. Hierin voelde sy grooten tegenstrijt,
uyt vreesse van daer door oorsaecke te geven van ee-
nich goet oft oock quaet vermoeden aengaende
hare persoon: aldus redenende met haer selven. De
menschen die van my verstaen, dat ick door na-
tuerlijcke krachten niet weten en kan, sullen be-
fluyten dat dit aen my veropenbaert is van Godt,
oft vanden duyvel. Het eerste soude strecken tot
mijnen lof ende achtbaerheyt: het tweede tot ver-
argenisse des Naeften, ter oorsaecke dat ick soude
schijnen met den duyvel gemeynschap te hebben,
't welck allensins vervloeckelijck is, en meer als ge-
noech om andere t'ontstichten. Door dese redenin-
ghe stont IOANNA soo verstant, dat-se niet en wist
wat maecken, om niet te misdoen: vreesfende van
den eenen kant het perijckel van haer te veryde-
len; van den anderen, de menschen te vergaderen,
ende vanden derden, met het bedecken van dese
verholentheden, onghehoorsaem te sijn aen den
Biecht vader.

Haer herte door dese woelende gedachten ghe-
perst wesfende; 't welck begheerde te spreken,
om

om gehoorfaem te zijn, en t'samē begeerēde te swijghen, om alle perijckel van sonde te verhoeden; heeft sy eenen middel-wegh gevonden, met den welcken sy, soo haer docht, voldoen konde aen soo tegen een strijdende genegentheden. Sy schreef, dat den Biecht-vader belast hadde te schrijven: maer schreef het op sulcke maniere, dat niemant en konde weten van wat persoon dat sy schreef, en of die kennissen aen haer geschiet waeren, oft aen een ander. Soo behendigh was haere vreesse van Godt te vergrammen. Vanden eenen kant wilde sy gehoorfaem zijn, wetende dat dit Godts wille was; ende vanden anderen kant wilde sy te samen verborghen blijven, om in haer selven niet te verijdelen, oft haren Naesten te verargheren. Maer sy en voldede door desen middel, noch aen Godt, noch aen den Biecht-vader: die door Godts wille van haer versocht, dat sy eenvoudelijck alle dinghen soude te kennen gheven. Twelck Godt self haer kenbaer gemaect heeft, als sy eens door liefde in hem verslonden was. Die haer aldan van dese al te groote stilswijgentheyt berispt heeft, niet teghenstaende dat-se uyt vreesse van te sondighen stil-sweegh. De kennisse die sy van Godt hier van gekreghen heeft, beschrijft sy met dese woorden, *Ick sagh, seght zy, den selven oogenblick, dat'er met mijnen Beminden ende my, gheene gansche vereenighe en was: maer iet strijdigh tusschen ons. Vaer over verwondert, ontsonck ick dese volghende toespraecke van mijnen Beminden: die my als verwijtende seyde. Ghy en hebt my soo lief niet, dat ghy u herte derft openen aen uwen Biecht-vader. Soo ick dese vwoorden verstont, seyde ick daetelijck: ô mijnen Beminden; ick sal het openen, ick sal het openen, ick sal het openen: al soude ick daerom moeten steruen.*

Ende sonder uystel van eenen ooghenblick, doorbrack ick desen stryāt, al of ick de Doodt self hadde moeten door-breecken.

Door dese Goddelijcke onderrightinghe leerde IOANNA datmen de wercken Godts, niet alleenlijk sonder sonde, maer oock loffelijck naer Godts wille mach openbaeren: 't welck den ouden *Tobias* vanden Aertsch-enghel *Raphael* eertijds oock verstaen heeft. Eene Godt-vreesende ende ootmoedige Siele, die alle ijdelheyt, alle hooghverdije, ende alle perijckel van sondighen, meer als een peste, jae meer als de helle verfoeyt, tracht van haeren t'weghen aen alle menschen onbekent te wesen, ende Godts besondere gaven ende gratien te vergheven: maer als den Oversten, oft den Biecht-vaeder soodaenighe kennisse vereyscht, en is het niet alleenlijk gheoorloft, maer oock seer prijfelijck, jae gansch noodelijck, dese verborgentheden t'ontdecken.

Waer het saecken dat IOANNA voor desen dit wel ghevat ende verstaen hadde, sy en soude niet vervoert gheweest zijn door al te groote vreesse van ijdel glorie, noch voor Godt sich berispelijck ghemaect hebben door al te groote stilswijgentheydt. Maer door dese Goddelijcke inspraecke meerder licht bekomen hebbende, heeft sy alle dinghen openhertelijck naer Godts wille aen haeren Biecht-vaeder bekent ghemaect: al hoe wel niet sonder teghen-strijdt van haer ootmoedigh ghemoet, 't welck altijdt afkeerigh was van alle achtbaerheydt, ende begheerigh van alle versmaedtheydt. Soo dan de voorghemelde inspraecke van Godt ontfanghen hebbende, die begheerde dat IOANNA, teghen haer ootmoedigh

digh voornemen, sijn gaven soude kenbaer maecten, is sy terstont naer het spreeck-huys gegaen, om den inwendigen staedt haerder Siele aenden Biecht-vaeder volkomentlijck te verklaren. Maer aldaer ghekomen zijnde, ende ghenootsaeckt wesende eenighen tijdt te vertoeven, (mits dat den Biecht-vaeder als dan bekommert was met iemant anders te spreecken) voelde sy eenighe gheneghentheydt, om stillekens te vertrecken: denckende datse voor dese reyse aen Godt voldoen hadde, met haeren veerdighen wille; ende niet misdoen en soude, door het uytstellen van dese verklaringhe, tot eenen bequaemeren tijdt. Doch dese gheneghentheydt spruytende uyt de liefde haers selfs, onder schijn van ootmoedigheydt, mishaeghde aen Godt: van wie JOANNA daedelijck verstont dese inspraecke: *Ghy sult het nu terstont segghen sonder uytstel.* Hier door wierden alle ghepeysen van haer te vertrecken ter sijde ghestelt, want sy vastelijck voorghenomen hadde den wille Godts te volbrenghe, niet teghenstaende den teghenstrijdt van haer ootmoedigh herte. Komende dan by haeren Biecht-vaeder, is sy ghevallen op haere kniën, ende heeft vergiffenisse ghebeden, van soo lanck teghen de ghehoorsaemheydt ende teghen den wille Godts ghestreden te hebben, die sy nu klaerlijck verstaen hadde, ende aen den welcken sy volkomentlijck wilde voldoen. Den Biecht-vaeder en heeft alsdan gheene besondere verklaringhe van haere inwendighe ghesteltenisse willen aenhooren: maer heeft haer belast eenvoudelijck ende wijtloopigh by-gheschrift te stellen, al wat van haere eerste jonckheydt haer voorghevallen was. Ende

de aen dese begheerte vanden Biecht - vaeder is sy aldan onderdanigh gheweest : schrijvende soo by nachten, als by daeghen, al wat haer overgekomen was.

Tot klaerder kennisse vanden grooten afkeer die sy hadde vande daeghelijcksche sonde, sal voorder dienen de naevolghende gheschiedenisse die ick voorstelle, ghelijck sy in haer schriften verhaelt wordt. Sy hadde eens iet gheseyt voor waerachtigh, daer sy naederhandt van twijffelde of het soo was, ghelijck sy gheseydt hadde : waer door sy soo verschrickt ende benauwt wierdt, dat sy in 't aensicht verstierf, ende in onmacht viel. Tot haer selven ghekeert zijnde, bekende terstont aen Godt, door een hertgrondigh berouw, haere kranckheydt : ende naer rijpsinnigh, ondersoeck of daer in die onvoorsichtigheydt niet vrywilligh en was, spoedighde tot den Biecht - vader, om daer over sich te beschuldighen. Vanden welcken sy vertroost wiert, van hem verstaende, dat Godt een onblusselijck vier van liefde is, diesvolghens datse het stroey van dit gebreck in desen afgrondt soude werpen, vastelijck vertrouwende dat het door de verdiensten van het bitterlijden Christi, ende sijne oneyndelijcke barmhertigheydt, terstont verslonden ende vernielt soude worden. Hier door wierdt haer ghemoet wat ghestilt : nochtans niet soo veel oft haer herte moest sich voorder ontlasten door eenen overvloed van traenen, beneffens een rouwigh beklagh van haere onvoorsichtigheydt met rechtsinnighe belijdenisse, datse verdiende verplettert, ende vernielt te worden. Dit leetwesen endocht haer niet ghenoeghsaem te zijn, maer sy gongh onvertroostelijck in haere kamer, veele uren

aren weenende, ende niet konnende begrypen, hoe dat eenen mensch die Godt kent, vrywilligh-lijck kan sondighen, ende in 't leven verblijven, sonder te vergaen van droefheydt. Sy wiert te samen seer ghepraemt om Godt te bidden, dat hy de herten van alle sondaren tot dusdanigh berouw soude beweghen, als hy in haer herte gestort hadde. Middeltijdt wierdt sy verlicht ende vertroost door hope van vergiffnisse, die sy bespeurde door d'inwendighe blijdschap haerder Siele, naer datse dagh ende nacht haere faute beweent, ende met bloedighe disciplinen afghewasschen hadde. Alswanneer sy oock de Goddelijcke voorsichtigheydt bedanckte, dat hy dit besonder geval hadde toeghelaten, om haer te leeren kennen hoe broosende kranck dat sy was. Evenwel en is de voorseyde faute noyt uyt haer ghedachten ghegaen: overmidts sy dese sonde altijd gheacht heeft als de grootste van haer leven, ende alijdt ghehouden voor een afgryselijck misdact. Niet voor soo veel als de sonde was in haer selven, maer voor soo veel als sy die opwoegh teghen d'overgrootte ende menighveldighe weldaden, die sy van Godt ontfanghen hadde: mits dien vraeghende of'er jemandt soo ondanckbaer konde wesen, als sy was.

Om dierghelijcke ende andere ghebreken met alle neerstigheyt te verhoeden, was sy ghewoon alle uren te doen een besonder ondersoeck; ende erghens jet vindende in't welck sy misdaen hadde beweende dat even-eens, als oft sy een groote sonde begaen hadde; ende bitterlijck versuchtende, seyde: *Och! wat afgront van boosheyt is den mensch! Wat gheuvelt en moet'er niet ghedaen worden, om die quaede wortelen uyt te rucken: Voorvaer eenen*
ghe-

ghe-

gheduerighen arbeydt is hier toe noodigh, ende daer is overvloedighe materie om sich altydt te veroodtmoedighen.

Dese menschelijcke ghebreken dienden haer tot misfachinghe van haer selven, ende tot eenen vreedem haet ten opficht van haer lichaem, soo dat fy haer beklagh dede met dese woorden: *Vvee my! ick en ghebruyck mijn arm, machteloos, gebreckelijck, ende sondigh lichaem niet naer behoorte tot voldoeninghe van myne misdaden. Mocht ick uwe Goddelijcke Majestejt gheheelijck aen-hanghen, sonder my oydt van u af te-keeren door ydele beufelinghen, die my alleen van u kunnen verwremden.*

Laet ons in 't besonder hier noch by-voeghen haere vreesse ende afkeer van alle onvolmaecktheidt.

III. §.

Vreesse van onvolmaecktheden

Syen forghde niet alleenelijck om haer herte reyn ende vry van alle sonden te bewaren, maer oock van al dat haer onvolmaeckt schein te wesen, oft niet gantschelijck naer Godts begeerte. Daerom en was fy niet te beweghen datse haer soude bemoeyen met weireldsche saecken, als door ghehoorsaemheydt: ende met verskeringhe van hier door Godt te behaeghen, ende te volbrengghen sijnen wille. Uyt dit opficht alleen heeft fy aenveerd de sorghe ende de bestieringe van haers Broeders huys-gefin. Sy wenschte dat een jeghelijck soo sterck met Godt vereenight, ende in hem verflonden soude wesen dat niemant door eenighe tijdelijcke saecke en soude ghestoort worden.

Dief-